

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN–HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA–TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA–KNOWLEDGE DATABASE

TAKÁCS, Diána

Kelet-Afrika egyik utolsó vadászó-gyűjtögető törzsének nyomában /
Following One of the Last Hunter-Gatherers of East Africa

Eredeti közlés/Original publication:

Új Szó Online, 2019. január 13. 10:00

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR – 000.003.534

Dátum/Date: 2019. április / April

filename: takacsdiána_2019_Okiek

Az elektronikus újraközlést előkészítette

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BIERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

SIMONFALVI, Ildikó: Gyógyszergyártás: Indiáról vehetne példát Afrika? /
Pharmaceutical Manufacturing: Africa could take an example from India?,
AHU MATT, 2019, **pp. 1–7. old.**, No. 000.003.534, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Interneten / At the internet

Megjegyzés / Note:

ellenőrzött és szerkesztett szöveg / controlled and edited text

Kulcsszavak/Key words

magyar Afrika-kutatás, tanulmányút a kenyai Mau erdőben, Kelet-Afrika egyik legarchaikusabb társadalma, az okiek (ogiek, akiek) töredék nép körében

African research in Hungary, study trip to Mau Forest, Kenya, one of the most archaic societies in East Africa, the Okiek (Ogiek, Akiek), a fragmented people

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK- DOKUMEN-
TUM- és ADAT-TÁR/THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC
SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES,
COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára/
writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian,
Spanish, Italian and other – languages

* az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött/the materials in the database are free but access or downloading are subject to registration

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikanisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig./The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

Kelet-Afrika egyik utolsó vadászó-gyűjtögető törzsének nyomában 3

PANORÁMA – GALÉRIA

KELET-AFRIKA EGYIK UTOLSÓ VADÁSZÓ-GYŰJTÖGETŐ TÖRZSÉNEK NYOMÁBAN

A kenyai Mau erdőbe tartunk, ahol Kelet-Afrika egyik legrégebbi társadalma, az okiekek élnek.

TAKÁCS, Diána

ÚJ SZÓ ONLINE

2019. január 13. 10:00

**Elkerített falu, Nairobától 200 kilométerre.
A települést rétek övezik**

Az út felfelé kanyarodik, kisbuszunk hamarosan elhagyja az aszfalt utat, kukoricaföldekkel és nyájakkal körülvéve utazunk. Földút ez, de mivel pont az esős időszakban érkeztünk, csak lassan haladunk a mély tócsákon és a jellegzetes színű, sötétvörös sáron keresztül. És miközben a sofőr arról beszél, hogy ha ismét elered az eső, nem fogunk tudni célba érni, mi valahogy mégis élvezzük az utazást, az üdítően ható kilátást. A kenyai Mau erdőbe tartunk, ahol Kelet-Afrika egyik legrégebbi társadalma, az okiekek élnek.

A körülbelül 30 ezer tagú törzs Észak-Tanzánia, Dél-Kenya és Nyugat-Kenya területén őshonos. Az ugandai határ melletti Elgon-hegyen kívül éppen a Mau erdő képezi a kontinens egyik utolsó vadászó-gyűjtögető populációjának kenyai otthonát.

Az okiekek évszázadok óta élnek itt, gyümölcsöt és mézet gyűjtve, vadállatokra vadászva. Ennek ellenére a törzs nem egyike a 43 elismert kenyai népcsoportnak, nincs politikai ereje – és még otthonáért is küzdenie kell.

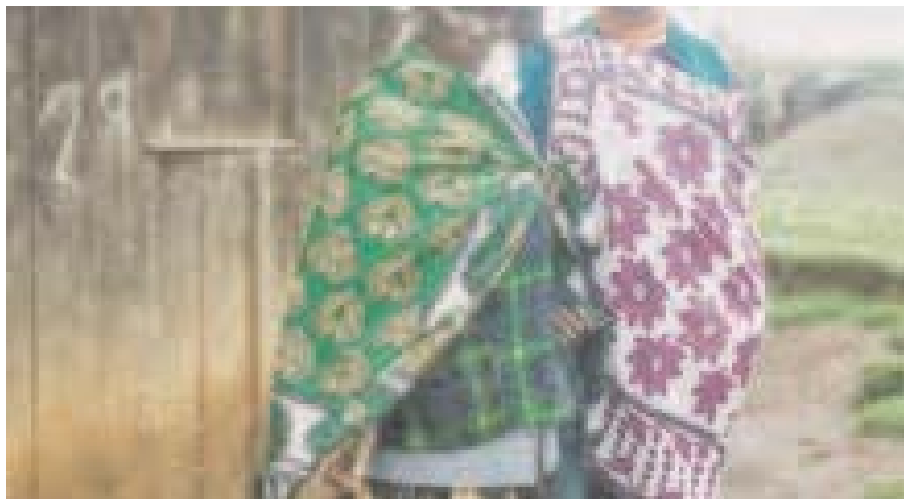
A nehézségek nem új keletűek: az okiekek a koloniális időktől kezdve harcolnak azért, hogy ezen a területen maradhassanak. A gyarmatosítók haszonnövényeket hoztak be, de közben az erdőt negyedelték, és a törzs rengeteg tagját elűzték a területről. Ez csupán a kezdet volt, az utóbbi tizenöt évben több mint 100 ezer hektárral csökkent az erdő területe.

Ennek okai – fakitermelés, teaültetvények és haszonnövények termesztésére alkalmas területek létrehozása és más törzsek betelepítése – a kenyai kormányhoz, különösen az ország második elnökéhez, Daniel arap Moihoz kötődnek, akinek kormánya során hektárok ezreit hasították ki az erdőből.

Az eredmény ma már szabad szemmel látható: a terület egy része rét vagy szántó, máshol gondosan, tökéletes sorba ültetett fenyvesek sorakoznak. Megváltozott a mikroklíma, gyakoriak az áradások is.

A Mau erdő viszont létfontosságú egész Kelet-Afrika számára, hiszen ökoszisztémájától több mint 25 millió kenyai és tanzániai ember függ. Sűrű fái felfogják az esőt, számos folyó ered itt – ezek legalább öt fon-

tos tóba folynak, melyek egyike a Viktória-tó, a világ legnagyobb trópusi tava. És bár az okieket nemegyszer gyanúsították azzal, hogy veszélyt jelentenek az erdőre, ez nehezen hihető. Hiszen maga a törzs neve is azt jelenti, „növények és állatok gondozója”.

A Nairobi-tól körülbelül 200 kilométerre fekvő települést rétek övezik. A konyhaablakból egy ritka faszorra látunk, a pad alatt egy kotlós pihen, a gondosan elrakott tűzifa és az elmosott edények a helyiség másik részében sorakoznak.

A környezettel együtt a törzs hagyományos életmódja is megváltozott: az anno íjakkal antilopokra vadászó törzstagok ma már leginkább kukoricát és burgonyát termesztenek. A mézet még mindig a magas fakoronákból gyűjtik, ahova hihetetlen könnyedséggel másznak fel. Bár egyesek csiholnak tüzet, és az erdőben szinte minden növényt, állatot ismernek, naiv lenne azt gondolni, hogy a technológia nincs jelen a törzs életében – a mobiltelefon, sőt, még a közösségi média is felmerül beszélgetésünk során.

A törzs fiatalabb tagjai angolul is beszélnek, többen a városokban tanulnak, dolgoznak, gyakran visszajárva a helyre, amelyet igazi otthonuknak hívnak.

„Azzal a technológiával élünk, amely hasznunkra lehet. Vannak törzstagok, akik érdeklődéssel fordulnak az újdonságok felé, de emellett sokan próbálják megtartani a hagyományokat is” – mondja Leonard Mindore, a törzs tagja és aktivista.

Ő egyébként Nakuruban tanul – de minden hétvégén visszahúzza valami a faluba. Amint befejezi tanulmányait, vissza szeretne költözni, hogy a helyi közösséget még közvetlenebbül segíthesse.

A környezetváltozás és a kitelepítés mellett egyéb kihívásokkal is küzd a közösség: a másik helyi törzs, a maszajok által „iltorobónak”, vagyis jószág nélküli embernek csúfolt okiekek a mindennapi életben is előítéletekbe ütköznek. „Gyakori az a felfogás, hogy nem vagyunk műveltek. Régebben azt is mondták, hogy az okiekeknek farkuk van, mint a majmoknak” – teszi hozzá Leonard.

Az okiekek ügyével a 2000-es évek végén kezdett aktívabban foglalkozni a világ. És bár az állam és a törzs közötti vita évtizedek óta tart, a helyenként reménytelennek tűnő harc csupán tavalyelőtt vett váratlan fordulatot, amikor az Afrikai Emberi Jogi Bíróság elismerte, hogy az okiekek hátrányosan kezelt népcsoport, amelynek kulturális öröksége és túlélése a Mau erdőtől függ.

A kenyai kormány azzal próbált érvelni, hogy az okiekek életmódja annyira megváltozott és modernizálódott, hogy a törzs már nem tartható őshonos csoportnak. A 2017 májusában hozott, 70 oldalas végzés viszont elismerte a törzs jogát a területhez, és elrendelte, hogy a kenyai kormány kárpótolja a törzstagokat.

A kezdeti óriási öröm viszont így, több mint egy év távlatából fakulóban van: eddig a döntés egyetlen része sem valósult meg. Az eufóriát csalódás váltotta fel.

Bár a kormány nemrég összeállított egy bizottságot, amelynek feladata a döntés gyakorlatba vetése, ebbe a törzs egyetlen tagját sem hívták meg.

Kelet-Afrika egyik utolsó vadászó-gyűjtögető törzsének nyomában 7

„Azt mondták, lehetséges, hogy elhívják majd néhány ülésre. Mindez értelmetlen, ha nem leszünk teljes mértékben részesei a folyamatnak”
– mondja Leonard.

Takács Diana

(A szerző afrikai tanulmányútja a Minority Rights Group nemzetközi kisebbségvédő szervezet segítségével valósult meg.)